

199. Geodzik asbobi nuqtaga bo'lingan bo'ladi?
- A) Shtativ
  - B) Shonun
  - C) Adliak
  - D) Taglik
200. Limb dairasi ko'rsatkichi necha gradusga bo'lingan bo'ladi?
- A) 0° dan 360° gacha
  - B) 0° dan 270° gacha
  - C) 0° dan 270° gacha
  - D) 0° dan 90° gacha

Yakuniy nazorat uchun tuzilgan ushbu test savollari "Geodeziya va geoinformatika" kafedrasining 2024-yil 22.11.24 dagi № 4 sonli yig'ilishida muhokama etilgan va ma'qullangan.

Tuzuvchilar:

F. Safarov

D. Shog'darov

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

"TIQXMMI" MTUning QARSHI IRRIGATSIYA VA AGROTEXNOLOGIYALAR INSTITUTI

"Geodeziya va geoinformatika" kafedrası

"Geodeziya"
fanidan yakuniy nazorat uchun

SAVOLLAR TO'PLAMI

Qarshi-2024

"KELISHILDI"

"Geodeziya va geoinformatika"

Kafedra mudiri

O. Nazarov

« 28 » 2024-y.

"TASDIQLAYMAN"

"Chorvachilik va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash" fakulteti dekani

« 28 » 2024-y.

« 28 » 2024-y.

"TIQXMMI" MTU ning Qarshi irrigatsiya va agrotexnologiyalar instituti Chorvachilik va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash fakulteti "Yer kadastrini va yer tuzish" ta'lim yo'nalishi talabalari uchun "Geodeziya" fanidan Yakuniy nazorat uchun

TEST SAVOLLARI

- Geodeziya so'zi qaysi tildan olingan?
A) Grekcha
B) Arab
C) Misr
D) Ruscha
- Geodeziya so'zining ma'nosi nima?
A) Geo-yer, deziya- o'lichash
B) Geo-olam, deziya- o'lichash
C) Geo-yer, deziya- bo'lish
D) Geo-olam, deziya- bo'lish
- Qaysi fan yer shakli va kattaligini aniqlash masalalari bilan shug'ullanadi va yer yuzasidagi ayrim nuqtalarning koordinatalarini yagona tartibda aniqlaydi.
A) Kartografiya
B) Topografiya
C) Fototasvirlash
D) Oliy geodeziya
- Qaysi fan yer yuzasining ma'lum cheklangan maydonida geodezik o'lichashlar o'tkazish va joyini qog'ozga tasvirlash bilan shug'ullanadi.
A) Kartografiya
B) Topografiya
C) Fototasvirlash
D) Oliy geodeziya
- Qaysi fan yer yuzasini yoki uning qismlarini qog'ozga xarita va tarxlar tarzida tuzib, rasmlar olib, ularni nashr qilish bilan shug'ullanadi.
A) Kartografiya
B) Planegeodeziya
C) Fototasvirlash
D) Marksheyderiya
- Qaysi fan joyini havoda samolyotda turib yoki yerda turib fotosuratga olish va ana shu olingan fotosuratlar asosida xarita va tarxlar tuzish bilan shug'ullanadi.
A) Kartografiya
B) Planegeodeziya
C) Fototasvirlash
D) Marksheyderiya
- Qaysi fan joyini havoda samolyotda turib yoki yerda turib fotosuratga olish va ana shu olingan fotosuratlar asosida xarita va tarxlar tuzish bilan shug'ullanadi.
A) Kartografiya
B) Planegeodeziya
C) Fototasvirlash
D) Marksheyderiya
- Geodeziya fani nimani o'rganadi?
A) Yer yuzasining katta plan va profilini tuzishni.
B) Yer yuzasidagi nuqtalarning bir-biriga nisbatan o'rnini.
C) Yerning kattaligi hamda inijenerlik ishlarini.
D) Yerning shakli hamda inijenerlik ishlari.
- Geodeziya so'zini ma'nosi ko'rsatgich?
A) Yer bo'lish
B) Yer tekisligini bilish.
C) Yerni chizish.
D) Yer o'lichash.
- Geodeziyaning asosiy amaliy vazifalari nimalardan iborat?
A) Karta, plan va profil tuzish.
B) Karta tuzish va burchak o'lichash
C) Karta va profil tuzish.

- "Planegeodeziya" fani nima bilan shug'ullanadi?
A) Quyosh sistemasidagi planetalarni shakli va kattaligi hamda ularni yuzasining kartasini tuzish bilan shug'ullanadi.
B) Yer yuzidagi nuqtalarning koordinatalarini aniqlash, radiogeodezik asboblardan foydalanish bilan shug'ullanadi.
C) Oyni shakli va kattaligi hamda oy yuzasining kartasini tuzish bilan shug'ullanadi.
D) Shaxta, tunnel, metro va yer osti inshootlarini qurishda, yer bag'rida o'lichash bilan shug'ullanadi.
- "Radiogeodeziya" fani nima bilan shug'ullanadi?
A) Yer yuzidagi nuqtalarning koordinatalarini aniqlash, radiogeodezik asboblardan foydalanish bilan shug'ullanadi.
B) Quyosh sistemasidagi planetalarni shakli va kattaligi hamda ularni yuzasining kartasini tuzish bilan shug'ullanadi.
C) Oyni shakli va kattaligi hamda oy yuzasining kartasini tuzish bilan shug'ullanadi.
D) Shaxta, tunnel, metro va yer osti inshootlarini qurishda, yer bag'rida o'lichash bilan shug'ullanadi.
- Qadimda geodeziya fani fan sifatida qayerda vujudga kelgan?
A) Misrda.
B) Afrika va Xitoyda.
C) Angliyada.
D) AQShda.
- Referens-ellipsoid nima?
A) Har bir davlatda geodezik ishlar uchun qabul qilingan ma'lum kattalikdagi yer ellipsoidi.
B) Planda qabul qilingan yer ellipsoidi.
C) Planda qabul qilingan yer ellipsoidi.
D) Yer shari.
- Yer ellipsoidning bir nuqtasidan uning o'qiga perpendikulyar o'tkazilgan kesmaga nima deyiladi?
A) Paralel tekislik.
B) Meridian tekisligi.
C) To'g'ri kesilgan tekislik.
D) Ekvator tekisligi.
- Yer shari katta yarim o'qi qiymatini ayting?
A) 6378245 m.
B) 6356863 m.
C) 6371100 m.
D) 6400000 m.
- Yer shari yuzasini necha foizini suv tashkil qiladi?
A) 71%.
B) 31%.
C) 41%.
- Karta yordamida relyefni o'rganish.
- "Radiogeodeziya" fani nima bilan shug'ullanadi?
A) Yer yuzidagi nuqtalarning koordinatalarini aniqlash, radiogeodezik asboblardan foydalanish bilan shug'ullanadi.
B) Quyosh sistemasidagi planetalarni shakli va kattaligi hamda ularni yuzasining kartasini tuzish bilan shug'ullanadi.
C) Oyni shakli va kattaligi hamda oy yuzasining kartasini tuzish bilan shug'ullanadi.
D) Shaxta, tunnel, metro va yer osti inshootlarini qurishda, yer bag'rida o'lichash bilan shug'ullanadi.
- Geodezik asboblarni yaratishda asosan qaysi fanlardan foydalaniladi?
A) Fizika, matematika, mexanika elektronika va boshqalar.
B) Matematika, fizika va kimyo.
C) Geografiya, kimyo va biologiya.
D) Umumiy geografiya va to'proqshunoslik.
- Yer ellipsoidi qutblarining siqiligi qiymatini ayting?
A) 1:298,3.
B) 1:198,3.
C) 1:398,3.
D) 1:498,3.
- Sathiy sirt nima deyiladi.
A) geoid
B) Elipsoid
C) kvazigeoid
D) sferoid
- Yer shari kichik yarim o'qi qiymatini ayting?
A) 6356863 m.
B) 6400000 m.
C) 6371100 m.
D) 6378245 m.
- Yer shari meridiani 1 gradus yoyi uzunligi necha km.ga teng?
A) 111,8 km.
B) 121,8 km.
C) 131,8 km.

D) 51%

23. Bosh meridianga perpendikulyar kesma nima?

- A) Ordinata.
- B) Absissa.
- C) Kordinata boshi.
- D) Qutbiy o'q.

25. Astronomik koordinatalar nima yordamida aniqlanadi?

- A) Osmondagi yulduzlarni bo'lish bilan.
- B) Nivilerovka ishlari bilan.
- C) O'lchash usuli bilan.
- D) Barcha javoblar to'g'ri.

27. Masshtab nima?

- A) Yer yuzasidagi masofalar gorizonttal proyeksiyalarini kichraytirish darajasi.
- B) Yer yuzasidagi masofalar gorizonttal proyeksiyalarini kattalashtirish darajasi.
- C) Yer yuzasidagi masofalar vertikal proyeksiyalarini kattalashtirish darajasi.
- D) Yer yuzasidagi masofalar vertikal proyeksiyalarini to'g'ridan-to'g'ri joylashtirish.

29. Natural masshtab nima?

- A) Sonli masshtabning so'z bilan ifodalanishi.
- B) Chiziqli masshtab.
- C) Ko'ndalang masshtab.
- D) Kasr ko'rinishidagi masshtab.

31. Sonli masshtab birligini ayting?

- A) sm
- B) m.
- C) km.
- D) dm.

33. 1:10000 masshtabini aniqligi qancha?

- A) Aniqligi 1,00m.
- B) Aniqligi 0,01m
- C) Aniqligi 0,10m.
- D) Aniqligi 10,0m

D) 141,8 km.

24. Meridianga nisbatan parallel joylashgan kema nima?

- A) Absissa.
- B) Ordinata.
- C) Qutbiy o'q.
- D) Kordinata boshi.

26. Zonal koordinatalar sistemasini qo'llashda yer ellipsoidi nechta zonaga bo'linadi?

- A) Har biri 6 gradusdan 60 ta zonaga.
- B) Har biri 9 gradusdan 180 ta zonaga.
- C) Har biri 4 gradusdan 90 ta zonaga.
- D) Har biri 12 gradusdan 50 ta zonaga.

28. Masshtab turlarini ayting?

- A) Sonli, so'zli, chiziqli va ko'ndalang masshtab.
- B) Yuzali, so'zli, chiziqli va ko'ndalang masshtab.
- C) Vertikal, so'zli, chiziqli va ko'ndalang masshtab.
- D) Gorizonttal, so'zli, chiziqli va ko'ndalang masshtab.

30. Raqam bilan ifodalangan yoki kasr ko'rinishidagi masshtabga qanday masshtab deyiladi?

- A) Sonli masshtab.
- B) Chiziqli masshtab.
- C) Vertikal masshtab.
- D) Gorizonttal masshtab.

32. Masshtab aniqligi deb nimaga aytiladi?

- A) Plandagi 0,1mm oraliqga joyida to'g'ri keladigan uzunlikga aytiladi.
- B) Plandagi 0,01mm oraliqga joyida to'g'ri keladigan uzunlikga aytiladi.

C) Plandagi 0,1sm oraliqga joyida to'g'ri keladigan uzunlikga aytiladi.

D) Plandagi 1sm oraliqga joyida to'g'ri keladigan uzunlikga aytiladi.

34. Topografik plan va kartalarni nomenklaturasi deganda nima tushiniladi?

- A) Kartalarning varaqlarga bo'linishi va bu varaqlarni belgilash hamda nom berish sistemasi
- B) Kartalarning varaqlarga bo'linishi.
- C) Kartada shartli belgilar ko'rsatilishi.

D) Karta yoki planda masshtab ko'rsatilishi

36. Plan nima?

A) Yer yuzasi kichik qismining tekislikdagi proyeksiyasining qog'ozdagi kichraytirilgan tasviri.

B) Yer yuzining ellipsoid sirtidagi vertikal proyeksiyasining qog'ozdagi tasviri

C) Yer yuzasi kichik qismining tekislikdagi vertikal proyeksiyasining tasviri.

D) Yer yuzasining ellipsoid sirtidagi gorizonttal proyeksiyasining qog'ozdagi tasviri.

38. Deriksion burchak nima?

A) O'q meridian yoki unga parallel bo'lgan chiziqdin soat mili yo'nalishi bo'yicha chiziqli yo'nalishigacha o'lchangan burchak.

B) O'q meridiani yoki unga parallel bo'lgan chiziqli yo'nalish bo'yicha 0°

dan 360° gacha o'zgaradigan burchakka aytiladi

C) O'q meridianining janubiy uchidan soat strekasi bo'yicha chiziqli yo'nalishigacha o'lchangan burchak.

D) O'q meridianining yaqin uchidan chiziqli yo'nalishigacha o'lchangan burchak.

39. Relyef necha turga bo'linadi?

- A) Qavariq va botiq
- B) Chuqurlik va suvlik.
- C) Quruqlik va suvlik
- D) Tog'lik va tepalik.

35. Karta nima?

A) Yer yuzining yoki uning katta bir qismining sferik yuzaga tushirilgan proyeksiyasining qog'ozdagi kichraytirilgan tasviri.

B) Yer yuzasi kichik qismining tekislikdagi vertikal proyeksiyasining qog'ozdagi tasviri.

C) Yer yuzasi kichik qismining tekislikdagi gorizonttal proyeksiyasining qog'ozdagi kichraytirilgan tasviri.

D) Yer yuzasi va uning katta bir bo'lagining qog'ozga kichraytirib tushirilgan vertikal proyeksiyasi tasviri.

37. Profil nima.

A) Yer yuzasining berilgan yo'nalish bo'yicha vertikal kesimini kichraytirib qog'ozga tushirilgan tasviri.

B) Yer yuzasi kichik qismining tekislikdagi gorizonttal proyeksiyasining qog'ozdagi tasviri

C) Yer yuzasi kichik qismining tekislikdagi vertikal proyeksiyasining qog'ozdagi tasviri.

D) Yer yuzasi kichik qismining tekislikdagi vertikal hamda gorizonttal proyeksiyasining qog'ozdagi tasviri.

38. Rumb nima?

A) O'q meridianning yaqin uchidan chiziqli yo'nalishigacha o'lchangan burchak.

B) O'q meridian yoki unga parallel bo'lgan chiziqdin soat mili yunalishi buyicha chiziqli yunalishigacha bulgan burchak.

C) O'q meridianning janubiy uchidan soat strekasi bo'yicha chiziqli yo'nalishigacha o'lchangan burchak.

D) O'q meridianing shimoliy uchidan chiziqli yo'nalishigacha o'lchangan burchak.

40. Agar A nuqtaning absolyut balandligi 354 metr, B nuqtaniki 342 metr bo'lsa nisbiy balandlik necha metrga teng bo'ladi?

- A) 12 metrga teng.
- B) 696 metrga teng.
- C) 296 metrga teng.
- D) 36 metrga teng.

41. Gorizonttal deb nimaga aytiladi?

- A) Balandligi bir xil bo'lgan nuqtalarni tutashitiruvchi chiziqlar.
- B) Balandligi har xil bo'lgan nuqtalarni tutashitiruvchi chiziqlar.
- C) Balandligi bir xil bo'lgan tugunlarni tutashitiruvchi chiziqlar.
- D) Balandligi bir xil bo'lgan maydonlarni tutashitiruvchi chiziqlar.

42. Nuqta absolyut balandligining raqam bilan ifodalanishi nima?
 A) Ometka.
 B) Nisbiy balandlik.
 C) Rel'yef.
 D) Tepalik.
43. Oddiy teodolit nima?
 A) Limbi aylanmaydigan teodolit;
 B) Limbli aylanadigan teodolit;
 C) Adilagi bor teodolit;
 D) Adilagi yo'q teodolit.
44. Takroriy teodolit nima?
 A) Limbi aylanadigan teodolit.
 B) Limbi aylanmaydigan teodolit.
 C) Bussoli bo'lgan teodolit.
 D) Adilagi bor teodolit.
45. Davlat sitandarti bo'yicha va teodolitlar anqlik darajasiga ko'ra necha xil?
 A) 3 xil;
 B) 4 xil;
 C) 5 xil;
 D) 6 xil;
46. Aniq teodolitlarga, markasi bo'yicha qaysi teodolitlar kiradi?
 A) T2 va T5;
 B) T0.5 va T1;
 C) T15 va T30;
 D) T15 va T50;
47. Yuqori anqlikdagi teodolitlar anqlikiga ko'ra necha xil?
 A) T0.5 va T1;
 B) T15 va T30;
 C) T5 va T15;
 D) T2 va T5;
48. Teodolitning ishchi qismiga nimalar kiradi?
 A) Alidada, verner va limb gorizont va vertikal doirasi.
 B) Alidada va veren'yef.
 C) Limb va alidada.
 D) Limbning gorizont va vertikal doirasi.
49. Yuzani aniqlash usullari ko'rsatilgan qatorni toping?
 A) Paletka usuli, geometrik shakllar, analitik, mexanik;
 B) Trigonometrik, avtomatik, mexanik
 C) Chamalash, xatlov, radio usul;
 D) Kosmik, ayerofoto, barometrik.
50. Joyda yuzalar qanday usul bilan aniqlanadi?
 A) Analitik va geometrik.
 B) Mexanikaviy.
 C) Grafikaviy.
 D) Analitik.
51. Taxeometriya so'zi nima?
 A) Tez o'lchash.
 B) Yer bo'lish.
 C) Yer shakli o'lchamlari.
 D) Geoid.
52. Sobiq Itifoqda Krasovskiy ellipsoidiga nechanchi yildan o'tilgan?
 A) 1942
 B) 1945
 C) 1940
 D) 1943
53. Geodezik tarmoqlarga haqida keltirilgan ta'rifi to'g'risini toping.
 A) Yer yuzasida mahsus mahkamlangan nuqtalar tizimiga geodezik tarmoqlar deyiladi.
 B) Yer yuzasida mahkamlangan, balandliklar sistemalarida aniqlangan nuqtalar tizimiga geodezik tarmoqlar deyiladi
 C) Yer yuzasida mahkamlangan, koordinatalar sistemalari aniqlangan nuqtalar tizimiga geodezik tarmoqlar deyiladi.
 D) Yer yuzasida mahsus mahkamlangan, holati umumiy koordinata va balandliklar sistemalarida aniqlangan nuqtalar tizimiga geodezik tarmoqlar deyiladi.

54. Geodezik tarmoqlar hududiy atomati bo'yicha qaysi turlarga bo'linadi.
 A) Milliy, fazoviy
 B) Global, fazoviy
 C) Global, milliy
 D) Fazoviy, planli balandlik
55. Davlat geodezik tarmoqlarini barpo etishning asosiy usullari qaysilar?
 A) davlat geodezik tarmog' i (planli), davlat nivelirash tarmog' i (balandlik), davlat gravimetrik tarmog' i.
 B) davlat geodezik tarmog' i (planli), davlat nivelirash tarmog' i (balandlik), trangulyasiya
 C) davlat geodezik tarmog' i (planli), davlat gravimetrik tarmog' i, poligonometriya
 D) trangulyasiya, poligonometriya, trilateratsiya
56. Selenogeodeziya nimani o'rganadi?
 A) quyosh tizimidagi planetalarining shakli va kattaligini, hamda ular yuzasining kartasini tuzish bilan shug'ullanadi
 B) yer yuzasining kartalarini tuzish, o'rganish va foydalanish usullarini urganadi
 C) o'yning shakli, kattaligi va oy yuzasi kartasini tuzishni o'rganadi
 D) yerning shakli va kattaligini aniqlash, geodezik tayanch shaxobchalarini barpo yetish usullarini urganadi
57. Bizning mamlakatimizda boshlang'ich sathiy yuza qilib qaysi dengiz va qaysi nuqta suv sathi qabul qilingan?
 A) Boltiq dengizining suv sathi, ya'ni Kronshat funshtogidagi suv sathi qabul qilingan
 B) Orol dengizining suv sathi, ya'ni Kronshat funshtogidagi suv sathi qabul qilingan
 C) Kasbiy dengizining suv sathi, ya'ni Amudaryo funshtogidagi suv sathi qabul qilingan
 D) Orol dengizining suv sathi, ya'ni Amudaryo suv sathi qabul qilingan
58. Olib borilgan geodezik o'lchashlar geoidning qanday shakliga yaqin ekanligini ko'rsatdi?
 A) aylanna sharga yaqin ekanligini ko'rsatdi
 B) aylanna ellipsoidga yaqin ekanligini ko'rsatdi
 C) aylanna aylanaga yaqin ekanligini ko'rsatdi
 D) aylanna doiraga yaqin ekanligini ko'rsatdi
59. Nechanchi yilda F. N. Krasovskiy va uning shogirdi A. A. Izotovlar rahbarligida Yer ellipsoidining barcha o'lchamlari hisoblab chiqildi?
 A) 1939 yilda
 B) 1943 yilda
 C) 1941 yilda
 D) 1940 yilda
60. Yer yuzidagi o'zaro tutash okean va dengizlarni faraz qilingan tinch holatdagi suv sathini shovun chizig'i yo'nalishiga perpendikulyar, Yerning quruqlik qismi ostidan fikran davom ettirish natijasida hosil bo'lgan sathiy yuzaga.....
 A) shar deyiladi
 B) ellipsoid deyiladi
 C) geoid deyiladi
 D) to'g'ri javob yo'q
61. Boshlang'ich deb qabul qilingan nuqtaga nisbatan boshqa biron bir nuqtaning o'rni ifodalovchi miqdorga .....
 A) shu nuqtaning joylashgan o'rni deyiladi
 B) shu nuqtaning absolyut balandligi deyiladi
 C) shu nuqtaning balandligi deyiladi
 D) shu nuqtaning koordinatasi deyiladi
62. Yer shari bo'yicha o'tkazilgan nimalarning yig'indisiga geografik to'r deyiladi?
 A) parallellar
63. O'q meridianing shimoliy yo'nalishidan soat strekasi yo'nalishi bo'yicha o'lanadigan burchakka .....
 A) azimut deyiladi

B) meridianlar, parallelar va absolyut balandliklar
C) meridian va parallelar
D) meridianlar

64. Teskari direksion burchak to'g'ri direksion burchakdan necha gradusga farq qiladi?

- A) 90°
B) 180°
C) 270°
D) 360°

66. Topografik kartalar ayrim varag'larini belgilash sistemasiga nima deb aytiladi?

- A) nomenklatura
B) sistema
C) grafalash
D) Asoslash

68. Joyda gorizontal va vertikal burchaklarini o'lchashda ishlatiladigan asbob qanday asbob?

- A) teodolit
B) nivelir
C) transportir
D) menzula

70. Teodoliting o'rnatish qismlari quyidagi ish qurollari kiradi:

- A) Shtativ, shovun, taglik, adilak
B) limb, sanoq olish moslamalari, vern'yer, alidada
C) Shtativ, shovun, taglik, adilak, sanoq olish moslamalari
D) limb, sanoq olish moslamalari, vern'yer, alidada, taglik, adilak

72. Yer yuzida bajariladigan asosiy geodezik o'lchashlar necha xil?

- A) 3xil
B) 4xil
C) 5xil
D) 2xil

B) direksion burchak deyiladi
C) geografik burchak deyiladi
D) to'g'ri javob yo'q

65. 1:1000000 masshtabli kartani tuzish uchun Yer sirtining tasviri Grinovich meridianidan boshlab uzoqlik bo'yicha har necha gradusdan necha ikki burchak (ustun)larga bo'linadi

- A) 6 gradusdan 60 ta
B) 3 gradusdan 120 ta
C) 5 gradusdan 71 ta
D) 6 gradusdan 90 ta

67. O'lchash xatoligi kelib chiqish sabablariga ko'ra qanday xatolarga bo'linadi?

- A) qo'pol, sistematik (takrorlanuvchi) va tasodifiy
B) qo'pol va tasodifiy
C) qo'pol va sistematik (takrorlanuvchi)
D) qo'pol, sistematik (takrorlanuvchi), arifmetik va tasodifiy

69. Limb doirasi aylanmaydigan teodolit ....

- A) oddiy teodolit
B) takroriy teodolit
C) murakkab teodolit
D) elektron teodolit

71. Teodolitlarda doiraviy adilakning vazifasi nima?

- A) Teodoliti ishchi holatga keltirish uchun xizmat qiladi.
B) Teodolitdan sanoq olish
C) Teodoliti tuzatish.
D) Teodoliti harakatga keltirish

73. Geodezik o'lchash ishlarida yer yuzida qanday elementlar aniqlanadi?

- A) Gorizontal, vertikal burchak, nisbiy balandlik va chiziqli uzunligi
B) Nisbiy balandliklar, gorizontal, vertikal burchak va chiziqli balandligi
C) Gorizontal va vertikal burchaklar, nisbiy balandlik
D) Chiziqlar uzunligi

74. Kartalarda berilgan chiziqlarning yo'nalishi qanday asbob yordamida aniqlanadi?

- A) Transportir
B) Lenta
C) Ruletka
D) Reyka

76. Teodolitlar yasashiga ko'ra necha xil?

- A) 2 xil
B) 4 xil
C) 3 xil
D) 21 xil

78. Konussimon shaklidagi balandlikka nima deyiladi?

- A) Tog'
B) Tepalik
C) Plato
D) Balandlik

80. Karta yoki planda rel'yef nimalar bilan aniqlanadi?

- A) Gorizontal bilan
B) Koordinatalar bilan
C) Past - balandliklar bilan
D) Tafsilotlar bilan

82. Geografik kenglik qaysi harf.

- A) φ
B) β
C) λ
D) A

83. 42 gradus 30 minut uzoqlik nuqtasi qaysi zonada joylashgan?

- A) 7
B) 6
C) 8
D) 5

84. 1:50000 masshtabli kartada nuqtalar orasidagi masofa 4,2 sm ga teng. Joyda bu nuqtalar orasidagi masofa qancha?

- A) 2100 m
B) 210 m
C) 420 m
D) 4200 m

85. Topografik xaritalarni yaratishda asos qilib qaysi masshtabli xarita qabul qilingan?

- A) 1:1000 000
B) 1:100 000
C) 1:10 000
D) 1:50 000

86. Zonalar hisobi ustunliklaridan qanchaga farq qiladi.

- A) 20
B) 25
C) 30
D) 35

87. Agar azimut ma'lum bo'lsa, shimoliy sharq yo'nalishi buyicha rumb qaysi formulada aniqlanadi?

- A) $\varphi = A$
B) $\varphi = 360^\circ - A$
C) $\varphi = A - 180^\circ$
D) $\varphi = 180^\circ - A$

75. Joyda chiziqlari oriyehtirlash qaysi asbob yordamida aniqlanadi?

- A) Ruletka
B) Bussol
C) Lenta
D) Reyka

77. Yer yuzasi past balandligi nima?

- A) Rel'yef
B) Tog'
C) Balandlik
D) Tepalik

79. Yerning bir xil o'tmetkalarini tutashtiruvchi egri chiziqli nima?

- A) Gorizontal
B) O'tmetka
C) Rel'yef
D) Tepalik

81. Geografik uzoqlik qaysi harf.

- A) λ
B) β
C) φ
D) A

88. Agar azimut ma'lum bo'lsa janubiy sharq yo'nalishi buyicha rumb qaysi formulada aniqlanadi?
 A) $r = A$
 B) $r = 360^\circ - A$
 C) $r = A - 180^\circ$
 D) $r = 180^\circ - A$
89. Agar azimut ma'lum bo'lsa janubiy sharq yo'nalishi buyicha rumb qaysi formulada aniqlanadi?
 A) $r = A$
 B) $r = 360^\circ - A$
 C) $r = A - 180^\circ$
 D) $r = 180^\circ - A$
90. Janubi-g'arb yo'nalishi bo'yicha rumb ma'lum bo'lsa azimut qaysi formulada aniqlanadi?
 A) $A = r$
 B) $A = 360^\circ - r$
 C) $A = r + 180^\circ$
 D) $A = 180^\circ - r$
91. Shimoli-sharq yo'nalishi bo'yicha rumb $r = 45^\circ$ bo'lsa, azimut burchagi qanchaga teng?
 A) $A = 45^\circ$
 B) $A = 135^\circ$
 C) $A = 225^\circ$
 D) $A = 315^\circ$
92. Janubi-sharq yo'nalishi buyicha rumb, $r = 65^\circ$ bo'lsa, azimut burchagi qanchaga teng?
 A) $A = 65^\circ$
 B) $A = 115^\circ$
 C) $A = 245^\circ$
 D) $A = 315^\circ$
93. Janubi - g'arb yo'nalishi bo'yicha rumb, $r = 75^\circ$ bo'lsa azimut burchagi qanchaga teng?
 A) $A = 75^\circ$
 B) $A = 105^\circ$
 C) $A = 255^\circ$
 D) $A = 315^\circ$
94. Shimoli-g'arb yo'nalishi bo'yicha rumb, $r = 85^\circ$ bo'lsa, azimut burchagi qanchaga teng?
 A) $A = 275^\circ$
 B) $A = 85^\circ$
 C) $A = 95^\circ$
 D) $A = 265^\circ$
95. Joydagi o'lchash elementlariga nimalar kiradi?
 A) Geozitik
 B) Masofa
 C) Burchak, masofa va nisbiy balandliklar
 D) Nisbiy balandlik
96. Geozitik asbob o'lchash elementlariga nimalar kiradi?
 A) Geozitik
 B) Masofa
 C) Burchak, masofa va nisbiy balandliklar
 D) Nisbiy balandlik
97. Geozitik asbob o'qlarini vertikal yoki gorizontal holatga keltiruvchi qism nima?
 A) Shovun
 B) Adilak
 C) Taglik
 D) Shtativ
98. Teodolitni o'rnatish qismiga nimalar kiradi?
 A) Shtativ va shovun
 B) Taglik va shovun
 C) Shtativ va taglik
 D) Shtativ, taglik va shovun
99. Geozitik asbobni markazlashtiruvchi qism nima?
 A) Shtativ
 B) Shovun
 C) Adilak
 D) Taglik
100. Limb doirasi ko'rsatkichi necha gradusga bo'lingan bo'ladi?
 A) 0° dan 360° gacha
 B) 0° dan 270° gacha
 C) 0° dan 270° gacha
 D) 0° dan 90° gacha
101. Geodeziya so'zi qaysi tildan olingan?
 A) Grekcha
 B) Arab
 C) Misr
 D) Ruscha
102. Geodeziya so'zining ma'nosi nima?
 A) Geo-yer, deziya- o'lchash
 B) Geo-olam, deziya- o'lchash
 C) Geo-yer, deziya- bo'lish
 D) Geo-olam, deziya- bo'lish
103. Qaysi fan yer shakli va kattaligini aniqlash masalalari bilan shug'ullanadi va yer yuzasidagi ayrim nuqtalarning koordinatalarini yagona tartibda aniqlaydi.
 A) Kartografiya
 B) Topografiya
 C) Fototasvirlash
 D) Oliy geodeziya
104. Qaysi fan yer yuzasining ma'lum cheklangan maydonida geodezik o'lchashlar o'tkazish va joyi qog'ozga tasvirlash bilan shug'ullanadi.
 A) Kartografiya
 B) Topografiya
 C) Fototasvirlash
 D) Oliy geodeziya
105. Qaysi fan yer yuzasini yoki uning ayrim qismlarini qog'ozga xarita va tarxlar tarzida tuzib, rasimga olib, ularni nashr qilish bilan shug'ullanadi.
 A) Kartografiya
 B) Planegeodeziya
 C) Fototasvirlash
 D) Marksheyderiya
106. Qaysi fan yer osti inshootlari qurilishida ishlatiladigan barcha geodezik ishlaridir.
 A) Kartografiya
 B) Planegeodeziya
 C) Fototasvirlash
 D) Marksheyderiya
107. Qaysi fan joyi havoda samolyotda turib yoki yerda turib fotosuratga olish va ana shu olingan fotosuratlar asosida xarita va tarxlar tuzish bilan shug'ullanadi.
 A) Kartografiya
 B) Planegeodeziya
 C) Fototasvirlash
 D) Marksheyderiya
108. Geodeziya fani nimani o'rganadi?
 A) Yer yuzasining karta plan va profilini tuzishni.
 B) Yer yuzasidagi nuqtalarning bir-biriga nisbatan o'rini.
 C) Yerning kattaligi hamda injenerlik ishlarini.
 D) Yerning shakli hamda injenerlik ishlarini.
109. Geodeziya so'zini ma'nosini ko'rsating?
 A) Yer bo'lish
 B) Yer tekisligini bilish.
 C) Yerni chizish.
 D) Yer o'lchash.
110. Geodeziyaning asosiy amaliy vazifalari nimalardan iborat?
 A) Karta, plan va profil tuzish.
 B) Karta tuzish va burchak o'lchash
 C) Karta va profil tuzish.
 D) Karta yordamida relyefni o'rganish.

111. "Planeodeziya" fani nima bilan shug'ullanadi?
 A) Quyosh sistemasidagi planetalarni shakli va kattaligi hamda ularni yuzasining kartasini tuzish bilan shug'ullanadi.
 B) Yer yuzidagi nuqtalarning koordinatalarini aniqlash, radiogeodezik asboblardan foydalanish bilan shug'ullanadi.
 C) Oyni shakli va kattaligi hamda oy yuzasining kartasini tuzish bilan shug'ullanadi.
 D) Shaxta, tunnel, metro va yer osti inshootlarini qurishda, yer bag'rida o'lchash bilan shug'ullanadi.
112. "Radiogeodeziya" fani nima bilan shug'ullanadi?
 A) Yer yuzidagi nuqtalarning koordinatalarini aniqlash, radiogeodezik asboblardan foydalanish bilan shug'ullanadi.
 B) Quyosh sistemasidagi planetalarni shakli va kattaligi hamda ularni yuzasining kartasini tuzish bilan shug'ullanadi.
 C) Oyni shakli va kattaligi hamda oy yuzasining kartasini tuzish bilan shug'ullanadi.
 D) Shaxta, tunnel, metro va yer osti inshootlarini qurishda, yer bag'rida o'lchash bilan shug'ullanadi.
113. Qadimda geodeziya fani fan sifatida qayerda vujudga kelgan?
 A) Misrdan.
 B) Afrika va Xitoyda.
 C) Angliyada.
 D) AQShda.
114. Geodezik asboblarni yaratishda asosan qaysi fanlardan foydalaniladi?
 A) Fizika, matematika, mexanika, elektronika va boshqalar.
 B) Matematika, fizika va kimyo.
 C) Geografiya, kimyo va biologiya.
 D) Umumiy geografiya va to'proqshunoslik.
115. Referens-ellipsoid nima?
 A) Har bir davlatda geodezik ishlar uchun qabul qilingan ma'lum kattalikdagi yer ellipsoidi.
 B) Planda qabul qilingan yer ellipsoidi.
 C) Planda qabul qilingan yer ellipsoidi.
 D) Yer shari.
116. Yer ellipsoidi qutblarining siqiligi qiymatini ayting?
 A) 1:298,3.
 B) 1:198,3.
 C) 1:398,3.
 D) 1:498,3.
117. Yer ellipsoidning biror nuqtasidan uning o'qiga perpendikulyar o'tkazilgan kesmaga nima deyiladi?
 A) Paralel tekislik.
 B) Meridian tekisligi.
 C) To'g'ri kesilgan tekislik.
 D) Ekvator tekisligi.
118. Sathiy sirt nima deyiladi.
 A) Geoid
 B) Elipsoid
 C) kvazigeoid
 D) sferoid
119. Yer shari katta yarim o'qi qiymatini ayting?
 A) 6378245 m.
 B) 6356863 m.
 C) 6371100 m.
 D) 6400000 m.
120. Yer shari kichik yarim o'qi qiymatini ayting?
 A) 6356863 m.
 B) 6400000 m.
 C) 6371100 m.
 D) 6378245 m.
121. Yer shari yuzasini necha foizini suv tashkil qiladi?
 A) 71%.
 B) 31%.
 C) 41%.
 D) 51%.
122. Yer shari meridiani 1 gradus yoyi uzunligi necha km ga teng?
 A) 111,8 km.
 B) 121,8 km.
 C) 131,8 km.
 D) 141,8 km.
123. Bosh meridianga perpendikulyar kesma nima?
 A) Absissa.
 B) Ordinata.
 C) Kordinata boshi.
 D) Qutbiy o'q.
124. Meridianga nisbatan parallel joylashgan kema nima?
 A) Absissa.
 B) Ordinata.
 C) Qutbiy o'q.
 D) Kordinata boshi.
125. Astronomik koordinatalar nima yordamida aniqlanadi?
 A) Osmondagi yulduzlarni bo'lish bilan.
 B) Nivelerovka ishlari bilan.
 C) O'lchash usuli bilan.
 D) Barcha javoblar to'g'ri.
126. Zonali koordinatalar sistemasini qo'llashda yer ellipsoidi nechta zonaga bo'linadi?
 A) Har biri 6 gradusdan 60 ta zonaga.
 B) Har biri 9 gradusdan 180 ta zonaga.
 C) Har biri 4 gradusdan 90 ta zonaga.
 D) Har biri 12 gradusdan 50 ta zonaga.
127. Mashtab nima?
 A) Yer yuzasidagi masofalar gorizonttal proyeksiyalarini kichraytirish darajasi.
 B) Yer yuzasidagi masofalar gorizonttal proyeksiyalarini kattalashtirish darajasi.
 C) Yer yuzasidagi masofalar vertikal proyeksiyalarini kattalashtirish darajasi.
 D) Yer yuzasidagi masofalar vertikal proyeksiyalarini to'g'ridan-to'g'ri joylashtirish.
128. Mashtab turlarini ayting?
 A) Sonli, so'zli, chiziqli va ko'ndalang mashtab.
 B) Yuzali, so'zli, chiziqli va ko'ndalang mashtab.
 C) Vertikal, so'zli, chiziqli va ko'ndalang mashtab.
 D) Gorizonttal, so'zli, chiziqli va ko'ndalang mashtab.
129. Natural mashtab nima?
 A) Sonli mashtabning so'z bilan ifodalaniishi.
 B) Chiziqli mashtab.
 C) Ko'ndalang mashtab.
 D) Kasr ko'rinishidagi mashtab.
130. Raqam bilan ifodilangan yoki kasr ko'rinishidagi mashtabga qanday mashtab deyiladi?
 A) Sonli mashtab.
 B) Chiziqli mashtab.
 C) Vertikal mashtab.
 D) Gorizonttal mashtab.
131. Sonli mashtab birligini ayting?
 A) sm
 B) m.
 C) km.
 D) dm.
132. Mashtab aniqligi deb nimaga aytiladi?
 A) Plandagi 0,1mm oraliqga joyida to'g'ri keladigan uzunlikga aytiladi.
 B) Plandagi 0,01mm oraliqga joyida to'g'ri keladigan uzunlikga aytiladi.
 C) Plandagi 0,1sm oraliqga joyida to'g'ri keladigan uzunlikga aytiladi.
 D) Plandagi 1sm oraliqga joyida to'g'ri keladigan uzunlikga aytiladi.
133. 1:10000 mashtabini aniqligi qancha?
 A) Aniqligi 1,00m.
 B) Aniqligi 0,01m
 C) Aniqligi 0,10m.
 D) Aniqligi 10,0m
134. Topografik plan va kartalarni nomenklaturasi deganda nima tushiniladi?
 A) Kartalarning varaqlarga bo'linishi va bu varaqlarni belgilash hamda nom berish sistemasini
 B) Kartalarning varaqlarga bo'linishi.
 C) Kartada shartli belgilar ko'rsatilishi.
 D) Karta yoki planda mashtab ko'rsatilishi

135. Karta nima?
A) Yer yuzining yoki uning katta bir qismining sferik yuzaga tushirilgan proyeksiyasining qog'ozdagi kichraytirilgan tasviri.
B) Yer yuzasi kichik qismining tekislikdagi vertikal proyeksiyasining qog'ozdagi tasviri.
C) Yer yuzasi kichik qismining tekislikdagi gorizontal proyeksiyasining qog'ozdagi kichraytirilgan tasviri.
D) Yer yuzasi va uning katta bir bo'lagining qog'ozga kichraytirib tushirilgan vertikal proyeksiyasi tasviri.
136. Plan nima?
A) Yer yuzasi kichik qismining tekislikdagi proyeksiyasining qog'ozdagi kichraytirilgan tasviri.
B) Yer yuzining ellipsoid sirtidagi vertikal proyeksiyasining qog'ozdagi tasviri.
C) Yer yuzasi kichik qismining tekislikdagi vertikal proyeksiyasining tasviri.
D) Yer yuzasining ellipsoid sirtidagi gorizontal proyeksiyasining qog'ozdagi tasviri.
137. Profil nima?
A) Yer yuzasining berilgan yo'nalish bo'yicha vertikal kesimini kichraytirib qog'ozga tushirilgan tasviri.
B) Yer yuzasi kichik qismining tekislikdagi gorizontal proyeksiyasining qog'ozdagi tasviri.
C) Yer yuzasi kichik qismining tekislikdagi vertikal proyeksiyasining qog'ozdagi tasviri.
D) Yer yuzasi kichik qismining tekislikdagi vertikal hamda gorizontal proyeksiyasining qog'ozdagi tasviri.
138. Rumb nima?
A) O'q meridianning yaqin uchidan chiziq yo'nalishigacha o'lgan burchak.
B) O'q meridian yoki unga parallel bo'lgan chiziqdan soat mili yunalishi buyicha chiziq yunalishigacha bulgan burchak.
C) O'q meridianning janubiy uchidan soat strelkasi bo'yicha chiziq yo'nalishigacha o'lgan burchak.
D) O'q meridianning shimoliy uchidan chiziq yo'nalishigacha o'lgan burchak.
139. Relyef necha turga bo'linadi?
A) Qavariq va botiq
B) Chuqurlik va suvlik.
C) Qurug'lik va suvlik
D) Tog'lik va tepalik.
140. Agar A nuqtaning absolyut balandligi 354 metr, B nuqtaniki 342 metr bo'lsa nisbiy balandlik necha metrga teng bo'ladi?
A) 12 metrga teng.
B) 696 metrga teng.
C) 296 metrga teng.
D) 36 metrga teng.
141. Gorizontal deb nimaga aytilad?
A) Balandligi bir xil bo'lgan nuqtalarni tutashiruvchi chiziqa.
B) Balandligi har xil bo'lgan nuqtalarni tutashiruvchi chiziqa.
C) Balandligi bir xil bo'lgan tugunlarni tutashiruvchi chiziqa.
D) Balandligi bir xil bo'lgan maydonlarni tutashiruvchi chiziqa.
142. Nuqta absolyut balandligining raqam bilan ifodalanishi nima?
A) Otmetka.
B) Nisbiy balandlik.
C) Rel'yef.
D) Tepalik.
143. Oddiy teodolit nima?
A) Limbi aylanmaydigan teodolit;
B) Limbi aylanmaydigan teodolit;
C) Adilagi bor teodolit;
D) Adilagi yo'q teodolit.
144. Takroriy teodolit nima?
A) Limbi aylanadigan teodolit.
B) Limbi aylanmaydigan teodolit.
C) Bussoli bo'lgan teodolit.
D) Adilagi bor teodolit.
145. Davlat sitandarti bo'yicha va teodolitlar aniqlik darajasiga ko'ra necha xil?
A) 3 xil;
B) 4 xil;
C) 5 xil;
D) 6 xil;
146. Aniq teodolitlarga, markasi bo'yicha qaysi teodolitlar kiradi?
A) T2 va T3;
B) T0,5 va T1;
C) T15 va T30;
D) T15 va T50;
147. Yuqori aniqlikdagi teodolitlar aniqligiga ko'ra necha xil?
A) T0,5 va T1;
B) T15 va T30;
C) T5 va T15;
D) T2 va T5;
148. Teodoliting ishchi qismiga nimalar kiradi?
A) Alidada, verner va limb gorizontal va vertikal doirasi.
B) Alidada va veren'yer.
C) Limb va alidada.
D) Limbning gorizontal va vertikal doirasi.
149. Yuzani aniqlash usullari ko'rsatilgan qatorni toping?
A) Paletka usuli, geometrik shakllar, analitik, mexanik.
B) Trigonometrik, avtomatik, mexanik
C) Chamalash, xallov, radio usul;
D) Kosmik, ayoerofoto, barometrik.
150. Joyda yuzalar qanday usul bilan aniqlanadi?
A) Analitik va geometrik.
B) Mexanikaviy.
C) Grafikaviy.
D) Analitik.
151. Taxeometriya so'zi nima?
A) Tez o'lgan.
B) Yer bo'lish.
C) Yer shakli o'lganlari.
D) Geoid.
152. Sobiq Itifoqda Krasovskiy ellipsoidiga nechanchi yildan o'tilgan?
A) 1942
B) 1945
C) 1940
D) 1943
153. Geodezik tarmoqlarga haqida keltirilgan ta'rifni to'g'risini toping.
A) Yer yuzasida mahsus mahkamlangan nuqtalar tizimiga geodezik tarmoqlar deyiladi.
B) Yer yuzasida mahkamlangan, balandliklar sistemalarida aniqlangan nuqtalar tizimiga geodezik tarmoqlar deyiladi.
C) Yer yuzasida mahkamlangan, koordinatalar sistemalarida aniqlangan nuqtalar tizimiga geodezik tarmoqlar deyiladi.
D) Yer yuzasida mahsus mahkamlangan, holati umumiy koordinata va balandliklar sistemalarida aniqlangan nuqtalar tizimiga geodezik tarmoqlar deyiladi.

154. Geodezik tarmoqlar hududiy alomati bo'yicha qaysi turlarga bo'linadi.
A) Milliy, fazoviy
B) Global, fazoviy
C) Global, milliy
D) Fazoviy, planli balandlik
155. Davlat geodezik tarmoqlarini barpo etishning asosiy usullari qaysilar?
A) davlat geodezik tarmog'i (planli), davlat nivelirash tarmog'i (balandlik), davlat gravimetrik tarmog'i
B) davlat geodezik tarmog'i (planli), davlat nivelirash tarmog'i (balandlik), tranguvlyasiya
C) davlat geodezik tarmog'i (planli), davlat gravimetrik tarmog'i, poligonometriya
D) tranguvlyasiya, poligonometriya, trilateratsiya
156. Selenogeodeziya nimani o'rganadi?
A) quyosh tizimidagi planetalarning shakli va kattaligini, hamda ular yuzasining kartasini tuzish bilan shug'ullanadi
B) yer yuzasining kartalarini tuzish, o'rganish va foydalanish usullarini o'rganadi
C) o'zining shakli, kattaligi va oy yuzasi kartasini tuzishni o'rganadi
D) yerning shakli va kattaligini aniqlash, geodezik tayanch shaxobchalarini barpo yetish usullarini o'rganadi
157. Bizning mamlakatimizda boshlang'ich sathiy yuza qilib qayst dengiz va qaysi nuqta suv sathi qabul qilingan?
A) Boltiq dengizining suv sathi, ya'ni Kronshtat funshogidagi suv sathi qabul qilingan
B) Orol dengizining suv sathi, ya'ni Kronshtat funshogidagi suv sathi qabul qilingan
C) Kasbiy dengizining suv sathi, ya'ni Amudaryo funshogidagi suv sathi qabul qilingan
D) Orol dengizining suv sathi, ya'ni Amudaryo suv sathi qabul qilingan
158. Olib borilgan geodezik o'lchashlar geoidning qanday shakliga yaqin ekanligini ko'rsatdi?
A) aylanna sharga yaqin ekanligini ko'rsatdi
B) aylanna ellipsoidega yaqin ekanligini ko'rsatdi
C) aylanna aylanaga yaqin ekanligini ko'rsatdi
D) aylanna doiraga yaqin ekanligini ko'rsatdi
159. Nechanchi yilda F. N. Krasovskiy va uning shogirdi A. A. Izotovlar rahbarligida Yer ellipsoidining barcha o'lchamlari hisoblab chiqildi?
A) 1939 yilda
B) 1943 yilda
C) 1941 yilda
D) 1940 yilda
160. Yer yuzidagi o'zaro tutash okean va dengizlarni faraz qilingan tinch holatdagi suv sathini shovun chizig'i yo'nalishiga perpendikulyar, Yerning quruqlik qismi ostidan fikran davom ettirish natijasida hosil bo'lgan sathiy yuzaga.....
A) shar deyiladi
B) ellepsoid deyiladi
C) geoid deyiladi
D) to'g'ri javob yo'q
161. Boshlang'ich deb qabul qilingan nuqtaga nisbatan boshqa biron bir nuqtaning o'rnini ifodalovchi miqdorga.....
A) shu nuqtaning joylashgan o'rnini deyiladi
B) shu nuqtaning absolyut balandligi deyiladi
C) shu nuqtaning balandligi deyiladi
D) shu nuqtaning koordinatasi deyiladi
162. Yer shari bo'yicha o'tkazilgan nimalarning yig'indisiga geografik to'rt deyiladi?
A) azimut deyiladi
B) direksion burchak deyiladi
C) geografik burchak deyiladi
D) to'g'ri javob yo'q
163. O'q meridianning shimoliy yo'nalishidan soat strekasi yo'nalishi bo'yicha o'lchanadigan burchakka .....
A) azimut deyiladi
B) direksion burchak deyiladi
C) geografik burchak deyiladi
D) to'g'ri javob yo'q
164. Teskari direksion burchak to'g'ri direksion burchakdan necha gradusga farq qiladi?
A) 90°
B) 180°
C) 270°
D) 360°
165. 1:1000000 masshtabli kartani tuzish uchun Yer sirtining tasviri Grinovich meridianidan boshlab uzoqlik bo'yicha har necha gradusdan nechta ikki burchak (ustun)larga bo'linadi
A) 6 gradusdan 60 ta
B) 3 gradusdan 120 ta
C) 5 gradusdan 71 ta
D) 6 gradusdan 90 ta
166. Topografik kartalar ayrim varag'larini belgilash sistemasiga nima deb aytiladi?
A) nomenklatura
B) sestema
C) grafalash
D) Asoslash
167. O'lchash xatoligi kelib chiqish sabablariga ko'ra qanday xatolarga bo'linadi?
A) qo'pol, sistematik (takrorlanuvchi) va tasodifiy
B) qo'pol va tasodifiy
C) qo'pol va sistematik (takrorlanuvchi)
D) qo'pol, sistematik (takrorlanuvchi), arifmetik va tasodifiy
168. Joyda gorizont va vertikal burchaklarini o'lchashda ishlatiladigan asbob qanday asbob?
A) teodolit
B) nivelir
C) transportir
D) menzula
169. Limb doirasi aylanmaydigan teodolit ....
A) oddiy teodolit
B) takroriy teodolit
C) murakkab teodolit
D) elektron teodolit
170. Teodolitning o'rnatish qismlari quyidagi ish qurollari kiradi:
A) Shtativ, shovun, taglik, adilak
B) limb, sanoq olish moslamalari, vern' yer, alidada
C) Shtativ, shovun, taglik, adilak, sanoq olish moslamalari
D) limb, sanoq olish moslamalari, vern' yer, alidada, taglik, adilak
171. Teodolitlarda doiraviy adilakning vazifasi nima?
A) Teodolimi ishchi holatga keltirish uchun xizmat qiladi.
B) Teodolidan sanoq olish
C) Teodolimi tuzatish.
D) Teodolimi harakatga keltirish
172. Yer yuzida bajariladigan asosiy geodezik o'lchashlar necha xil?
A) 3xil
B) 4xil
C) 5xil
D) 2xil
173. Geodezik o'lchash ishlarida yer yuzida qanday elementlar aniqlanadi?
A) Gorizontial, vertikal burchak, nisbiy balandlik va chiziqli uzunligi
B) Nisbiy balandliklar, gorizontial, vertikal burchak va chiziqli balandligi
C) Gorizontial va vertikal burchaklar, nisbiy balandlik
D) Chiziqli uzunligi

174. Kartalarda berilgan chiziqlarning yo'nalishi qanday asbob yordamida aniqlanadi?
A) Transportir
B) Lenta
C) Ruletka
D) Reyka
175. Joyda chiziqni oriyentirlash qaysi asbob yordamida aniqlanadi?
A) Ruletka
B) Bussol
C) Lenta
D) Reyka
176. Teodolitlar yasashiga ko'ra nechta xil?
A) 2 xil
B) 4 xil
C) 3 xil
D) 21 xil
177. Yer yuzasi past balandligi nima?
A) Rel'yef
B) Tog'
C) Balandlik
D) Tepalik
178. Konussimon shakldagi balandlikka nima deyiladi?
A) Tog'
B) Tepalik
C) Plato
D) Balandlik
179. Yerning bir xil o'tmetkalarini tutashiruvchi egri chiziq nima?
A) Gorizontall
B) O'tmetka
C) Rel'yef
D) Tepalik
180. Karta yoki planda rel'yef nimalar bilan aniqlanadi?
A) Gorizontallar bilan
B) Koordinatalar bilan
C) Past - balandliklar bilan
D) Tafsilotlar bilan
181. Geografik uzoqlik qaysi harf.
A) λ
B) β
C) ϕ
D) A
182. Geografik kenglik qaysi harf.
A) ϕ
B) β
C) λ
D) A
183. 42 gradus 30 minut uzoqlik nuqtasi qaysi zonada joylashgan?
A) 7
B) 6
C) 8
D) 5
184. 1:50000 masshtabli kartada nuqtalar orasidagi masofa 4,2 sm ga teng. Joyda bu nuqtalar orasidagi masofa qancha?
A) 2100 m
B) 210 m
C) 420 m
D) 4200 m
185. Topografik xaritalarni varaqchaga ajratishda asos qilib qaysi masshtabli xarita qabul qilingan?
A) 1:1000 000
B) 1:100 000
C) 1:10 000
D) 1:50 000
186. Zonalar hisobi ustunliklaridan qanchaga farq qiladi.
A) 20
B) 25
C) 30
D) 35
187. Agar azimut ma'lum bo'lsa, shimoliy sharq yo'nalishi buyicha rumb qaysi formulada aniqlanadi?
A) $r = A$
B) $r = 360^\circ - A$
C) $r = A - 180^\circ$
D) $r = 180^\circ - A$
188. Agar azimut ma'lum bo'lsa janubiy sharq yo'nalishi buyicha rumb qaysi formulada aniqlanadi?
A) $r = A$
B) $r = 360^\circ - A$
C) $r = A - 180^\circ$
D) $r = 180^\circ - A$
189. Shimoli-sharq yo'nalishi bo'yicha rumb ma'lum bo'lsa azimut qaysi formulada aniqlanadi?
A) $A = r$
B) $A = 360^\circ - r$
C) $A = r + 180^\circ$
D) $A = 180^\circ - r$
190. Janubi-g'arb yo'nalishi bo'yicha rumb ma'lum bo'lsa azimut qaysi formulada aniqlanadi?
A) $A = r$
B) $A = 360^\circ - r$
C) $A = r + 180^\circ$
D) $A = 180^\circ - r$
191. Shimoli-sharq yo'nalishi bo'yicha rumb $r = 45^\circ$ bo'lsa, azimut burchagi qancha teng?
A) $A = 45^\circ$
B) $A = 135^\circ$
C) $A = 225^\circ$
D) $A = 315^\circ$
192. Janubi-sharq yo'nalishi buyicha rumb, $r = 65^\circ$ bo'lsa, azimut burchagi qancha teng?
A) $A = 65^\circ$
B) $A = 115^\circ$
C) $A = 245^\circ$
D) $A = 315^\circ$
193. Janubi - g'arb yo'nalishi bo'yicha rumb, $r = 75^\circ$ bo'lsa azimut burchagi qancha teng?
A) $A = 75^\circ$
B) $A = 105^\circ$
C) $A = 255^\circ$
D) $A = 315^\circ$
194. Shimoli-g'arb yo'nalishi bo'yicha rumb, $r = 85^\circ$ bo'lsa, azimut burchagi qancha teng?
A) $A = 275^\circ$
B) $A = 85^\circ$
C) $A = 95^\circ$
D) $A = 265^\circ$
195. Joydagi o'lchash elementlariga nimalar kiradi?
A) Gorizontall va vertikal burchak
B) Masofa
C) Burchak, masofa va nisbiy balandliklar
D) Nisbiy balandlik
196. Gorizontall va vertikal burchaklar qaysi asbobda o'lchanadi?
A) Nivelir
B) Kompas
C) Bussol
D) Teodolit.
197. Geoditik asbob o'qlarini vertikal yoki gorizontall holatga keltiruvchi qism nima?
A) Shovun
B) Adilak
C) Taglik
D) Shtativ
198. Teodoliti o'rnatish qismiga nimalar kiradi?
A) Shtativ va shovun
B) Taglik va shovun
C) Shtativ va taglik
D) Shtativ, taglik va shovun